

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI MENINGIT KASALLIGI: SABABLARI, DIAGNOSTIKASI VA OLDINI OLISH CHORALARI

Tilloyev Sarvar

sarvarshohtilloyev@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Tibbiyot fakulteti 2-kurs talabasi

Tadqiqot maqsadi

Ushbu tadqiqot meningit kasalligini chuqur tahlil qilishga, uning etiologiyasi, klinik manzarasi, diagnostika jarayonlari va profilaktik tadbirlarni takomillashtirishga qaratilgan. Shuningdek, kasallikning ahamiyati va uning global hamda mahalliy darajadagi epidemiologik holatini o'rganish maqsad qilib qo'yilgan.

Tadqiqotning asosiy vazifalari

1. Etiologiya: Meningitning bakteriyalar (*Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*), viruslar (enteroviruslar), zamburo'g'lar va boshqa mikroorganizmlar tomonidan qo'zg'atilishini o'rganish.
2. Diagnostika: Meningitning erta tashxisi uchun asosiy klinik belgilari (isitma, bosh og'rig'i, bo'yin qotishi) va zamonaviy laboratoriya hamda vizual tekshiruvlar (PCR, MRI) ahamiyatini aniqlash.
3. Asosiy xavf omillari: Kam immunitet, bolalar va keksa yoshdagi bemorlarda xavfning yuqori darajasi, aholining vaktsinasiya darajasini baholash.
4. Profilaktika: Meningitga qarshi emlash dasturlarining ahamiyatini baholash va gigiena qoidalariga rioya qilishni targ'ib qilish.

Metodologiya: Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanildi:

1. Ilmiy manbalar tahlili: Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO) va ilmiy jurnallar ma'lumotlaridan foydalangan holda.
2. Klinik va laboratoriya tekshiruvlar: Qon va orqa miya suyug'ining mikrobiologik tahlili, PCR va antigenlarni aniqlash testlari.
3. Epidemiologik tahlil: Meningit bilan bog'liq holatlarning tarqalishi, xavf guruhlari va asoratlari bo'yicha ma'lumotlar.
4. Ijtimoiy so'rovlar: Aholining meningit haqidagi xabardorlik darajasini baholash uchun.

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Natijalar:

1. Etiologiya: Meningitning asosiy qo'zg'atuvchilari bakteriyalar bo'lib, ular tezkor asoratlarga olib keladi.
2. Diagnostika: Erta tashxis qo'yishda PCR va antigenlarni aniqlash testlari yuqori aniqlikka ega.
3. Asosiy xavf guruhlari: Kichik yoshdagi bolalar va immuniteti zaif kishilar.
4. Profilaktika: Emlanganlarda kasallik kamaygan, lekin rivojlanayotgan davlatlarda vaktsinasiya darajasi past bo'lganligi sababli xavf yuqori bo'lib qolmoqda.
5. Epidemiologiya: Afrikaning "meningit kamari" kabi hududlarda meningit keng tarqalgan, rivojlangan davlatlarda esa kasallik kamayib bormoqda.

Xulosa

1. Meningit juda xavfli kasallik bo'lib, uni erta tashxislash va tezkor davolash hayotiy muhim ahamiyatga ega.
2. Emlash dasturlarini kengaytirish, profilaktika choralarini kuchaytirish va aholining xabardorligini oshirish zarur.
3. Aholining meningit haqidagi bilimlarini kuchaytirish uchun ommaviy axborot kampaniyalari o'tkazilishi zarur.

Adabiyotlar:

4. Harris, C. M., & Turner, D. (2020). *Bacterial Meningitis: Diagnosis and Treatment*. American Family Physician, 102(3), 145-152. URL: www.aafp.org
5. Nakashima, A., & Kimura, H. (2018). *Current Approaches to Meningitis Prevention and Management in Pediatric Populations*. Journal of Clinical Pediatrics, 57(2), 127-132. DOI: 10.1056/NEJMp1804892